

Streszczenie

W Polsce na przestrzeni wieków działało wielu organmistrzów lub firm organmistrzowskich. Do jednych z nich należy, założony w XIX wieku, zakład rodziny Biernackich. Po 1918 roku warsztat ten stał się najważniejszą polską fabryką organów. Czas największej aktywności tejże firmy przypadł na okres dwudziestolecia międzywojennego oraz na lata powojenne. W obu tych okresach Biernacy funkcjonowali w wielu regionach Polski. Do jednych z nich należał Górny Śląsk wraz z diecezją katowicką.

Na obszarach tejże diecezji, przynależących obecnie do archidiecezji katowickiej, zakład Biernackich wykonywał prace różnego typu. Należą do nich: przesyłanie reklam, remonty, przebudowy, translokacje oraz niezrealizowane oferty na budowę instrumentów organowych. Odnotowano jedynie po kilka przykładów powyższych form działalności. Jednak najbardziej istotnym zadaniem była budowa nowych organów. Biernacy pozostawili po sobie 35 instrumentów – cztery z lat międzywojennych i 31 z okresu powojennego. W opinii rzeczoznawców diecezjalnych były oceniane negatywnie, umiarkowanie, jak i pozytywnie.

Wzniesione organy mimo różnic charakteryzują się lub charakteryzowały się podobnymi cechami konstrukcyjnymi i brzmieniowymi. Odnosi się to do wielu czynników, takich jak: wielkość, estetyka brzmieniowa, architektura prospektów oraz kwestii związanych z trakturą, stołem gry, miechami i innymi urządzeniami. Z jednej strony stosowano modne wówczas prospekty niearchitektoniczne czy też rozwiązania związane z systemem sterowania, które miały ułatwiać grę. Z drugiej strony odwoływano się do tradycji: przede wszystkim brzmienia – barok i romantyzm oraz stylu fasad organowych – neogotyku i eklektyzmu. Warsztat Biernackich używał również identyczne elementy konstrukcyjne i taką samą stylistykę brzmieniową podczas przebudów i translokacji innych instrumentów organowych.